

2021. I. félév

EUSRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

2021. I. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Impresszum

**A Nemzeti Közszerológálati Egyetem
Eötvös József Kutatóközpont
Európa Stratégia Kutatóintézet kiadványa**

Szerkesztőbizottság

Bagi Nikoletta Dóra

Pató Viktória Lilla

Schmidt Laura

Tóth Bettina

Lektor

Navracsics Tibor

A szerkesztőség címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

A szerkesztőség e-mail-címe: schmidt.laura@uni-nke.hu

Weboldal: <https://eustrat.uni-nke.hu>

Kiadó: Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Ludovika Egyetemi Kiadó

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Olvasószerektők: Gergely Zsuzsánna, Resofszki Ágnes

Korrektor: Bíró Csilla

Tördelőszeresztő: Fehér Angéla

ISBN 978-963-531-786-8 (elektronikus PDF)

ISBN 978-963-531-787-5 (ePub)

Tartalom

Szerzők rövid szakmai életrajza	5
EUSTRAT Műhelytanulmányok 2021. I. félév	10
<i>Gát Ákos Bence</i> Az Európai Unió 2020-ban VIII. – A jogállamiság-politika előretörése	11
<i>Tárnok Balázs</i> Az Európai Bizottság lesöpörte az asztalról a Minority SafePack kisebbségvédelmi kezdeményezést	16
<i>Gát Ákos Bence</i> Az EU Alapjogi Chartája – a kifogatott instrumentum?	24
<i>Gát Ákos Bence</i> Jogellenes próbálkozás Magyarország és Lengyelország megbüntetésére	27
<i>Tárnok Balázs</i> Vajúdtak a hegyek és egeret szültek – az uniós lobbí átláthatóvá tételének újabb felvonása	30
<i>Gát Ákos Bence</i> Az Európai Bíróság szerepvállalása az uniós jogállamiság-politikában	38
<i>Bence Ákos Gát</i> Charter of Fundamental Rights of the European Union: A Reinterpreted Instrument?	41
<i>Pató Viktória Lilla</i> Az Európai Unió 2020-ban X. – Digitális szakpolitikai összefoglaló	44
<i>Pató Viktória Lilla</i> Nyilvános és ingyenes digitális hálózatok, Magyarország pályázati teljesítménye a WiFi4EU projektben	49
<i>Pató Viktória Lilla</i> Integráció az innováció útján, megalakult az Európai Innovációs Tanács	53
<i>Pató Viktória Lilla</i> „Ez egy boldog nap” – 2021 Digitális Közgyűlés Lisszabonban	60
<i>Pató Viktória Lilla</i> Magyarország igazságügyi rendszerének digitális fejlettsége: tanulságok a 2021-es uniós igazságügyi eredménytábla mutatóiból	64
<i>Áron James Miszlivetz</i> Cybersecurity in the European Union: Possibilities and Perspectives	68
<i>Viktória Lilla Pató</i> How EU Council Pandemic-Trio-Presidency Fosters Artificial Intelligence	73

<i>Bagi Nikoletta Dóra</i>	
Tagállami mozgástér az Európai Szemeszter tükrében – avagy csorbítja-e az Európai Szemeszter a tagállamok önálló gazdaságpolitikáját	78
<i>Tárnok Balázs – Nagy Dénes András</i>	
Folytatódik? A nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés jövője	83
<i>Varga Csilla</i>	
Kettős állampolgárság – az élet hol ad, hol elvesz	89
<i>Tárnok Balázs</i>	
Véget ért a nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés aláírásgyűjtése – mi következik most?	92
<i>Tárnok Balázs</i>	
Újabb pofon a nemzeti kisebbségeknek és az európai értékekbe vetett hitnek az Európai Bizottságtól	100
<i>Balázs Tárnok</i>	
European Commission: Ukraine Must Respect the Rights of National Minorities	104
<i>Kalas Vivien</i>	
Új uniós szintű oktatáspolitikai célok a 2021–2030-as időszakra	109
<i>Kalas Vivien</i>	
Az Európai Unió céljai a digitális oktatás területén – változások és változatlanságok	113
<i>Bagi Nikoletta Dóra – Mislivetz Áron James</i>	
Európai Egyetemek: transznacionális szövetségek és innováció	118
<i>Varga Csilla</i>	
EU–Ukrajna társulási megállapodás: a fejlődés csupán nézőpont kérdése	124
<i>Mislivetz Áron James – Felde András Bence</i>	
Szerbia és az Európai Unió a táguló nyugat-balkáni térségben	127
<i>Bálint Pongrácz</i>	
Three Factors Contributing to the Worsening of Russian–Turkish Relations	140
<i>Petri Bernadett</i>	
Közös uniós független etikai testület víziója az Európai Parlamentben, avagy: „Épelméjű üdülővendégek nem lehet világfürdőhelyet bazírozni”	144
<i>Petri Bernadett</i>	
Vállalati etika járványhelyzetben – felelős vállalatirányítási előírások az uniós jogalkotásban	153
<i>Petri Bernadett</i>	
Képviselői mandátum és frakciótagság – mivel jár a Fidesz-delegáció távozása a néppárti képviselőcsoportból	160
<i>Nagy Dénes András</i>	
Visegrád 30: intézményesül a V4?	166

Szerzők rövid szakmai életrajza

Petri Bernadett a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen szerzett jogi diplomát. Tanulmányait köztársasági ösztöndíjjal végezte, emellett harmadévtől az Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíjprogram ösztöndíjasa. Ezt követően a Cambridge-i Egyetem képzése során angol jogi és európai uniós szakirányú tanulmányokat folytatott 2007 és 2010 között, majd közgazdasági szakterületen szerzett másoddiplomát a Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdasági Továbbképző Intézeténél 2012-ben.

A jogi szakvizsga megszerzése után Budapesten, majd Brüsszelben folytatta szakmai tevékenységét gazdasági jogi, szellemi alkotások joga, nemzetközi jogi és társasági jogi területen angol, német és francia nyelven.

Az Európai Parlament Schuman gyakornoki programja keretében került az uniós intézményekhez, ennek során először az Európai Parlament Elnökségi Főigazgatóságánál dolgozott, majd az Európai Néppárt európai parlamenti frakciójánál szerzett további gyakorlatot. 2014-től szakmai tanácsadó az Európai Parlamentben, jogi, oktatásügyi területen, ezen belül szerzői jogi, valamint a digitális belső piachoz kapcsolódó egyéb jogalkotásért felelős.

Ezt követően az Európai Bizottságnál Navracsics Tibor oktatásért, kultúráért, ifjúságpolitikáért és sportügyekért felelős uniós biztos kabinetjének Erasmus-programért, a DiscoverEU kezdeményezésért és az intézményközi kapcsolatokért felelős munkatársa.

Jelenleg politikai tanácsadó az Európai Parlamentben, és oktatói tevékenységet folytat a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának Európajogi Tanszékén intézményi kapcsolatok és az uniós intézmények gyakorlati működésének témakörében. 2020 márciusától a Nemzeti Közszerzői Jogi Intézet (EJJI) keretében működő Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet (EUSTRAT) kutatója.

Pongrácz Bálint 2019-ben kezdte meg tanulmányait a Lancasteri Egyetem egy közgazdaságtant, politológiát és filozófiát párhuzamosan oktató kombinált szakán (PPE).

2020 decemberétől a Nemzeti Közszerzői Jogi Intézet (EJJI) keretében működő Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetének (EUSTRAT) munkatársa.

Legfőbb kutatási területe az általa közvetlenül megélt brexit okozta változások, különös tekintettel annak az európai felsőoktatási piacra gyakorolt hatásaira.

Bálint Pongrácz

Three Factors Contributing to the Worsening of Russian–Turkish Relations

Turkey and Russia are unlikely allies, having waged wars for the better part of their history, it is a rare sight to see the two powers fraternising. The year 2015 has foreshadowed no different, first Turkey shot down a Russian warplane and then Russian Ambassador Andrei Karlov was assassinated in Ankara less than a year later. Although this historic low point in the relationship passed with no direct confrontation, we can only see very limited cooperation in its aftermath.

It is the intention of this policy observer to introduce three further factors that contribute to the worsening of Russian–Turkish relations in 2021.

Fading ‘energy diplomacy’

In reviewing Russian foreign relations, it is customary to begin with the energy sector, as if Gazprom and Rosatom were premier departments of the Foreign Ministry. In the case of the Moscow–Ankara axis, two key projects constitute this relationship: the TurkStream gas pipeline and the Akkuyu nuclear power plant.

While its construction began in 2017, when Russia supplied 52% of the natural gas imports of Turkey, the TurkStream pipeline was commissioned only in 2020, by which point Gazprom’s share in the Turkish gas imports has dropped below 33%. There are two distinct reasons for this loss in market share;¹ the Turkish commitment to the diversification of the energy imports – mainly in the form of purchasing more Azerbaijani gas – and Erdoğan’s decision to revitalise domestic production – relying on natural gas resources from fields below the Black Sea and those in the contested region of Kurdistan.

¹ *Gazprom Losing Once-Promising Turkish Market, Report Says*. Daily Sabah, 04 September 2020.

Three Factors Contributing to the Worsening of Russian–Turkish Relations

With its \$20 billion price tag, Turkey's first-ever nuclear power plant in Akkuyu is a serious project carried out by Rosatom on the Mediterranean Sea coast. Albeit, in an unconventional manner, the financing of the construction falls on the Russians, the Turkish Government is obliged to purchase a minimum of 70% of the plant's future output, at a price of 12.35 cents/kWh for 15 years. This seemingly technical data point, that is the price of electricity defined in USD, is of utmost importance as the drastic depreciation of the lira since the original deal has changed the expected Turkish expenditure from 57 billion to 140 billion liras in the period of the 15 years. Critics blame Erdoğan's ruling AKP party for the gross miscalculation which was made in an exceptionally promising and yet short-living economic boom – fresh from an IMF-backed overhaul. The repercussions of such overambitious estimates are drastic and some argue that the Akkuyu nuclear power plant will only ever be a liability for the Turkish people.² It is highly improbable that the nuclear plant's construction will halt and be left unfinished, however, Ankara learned its lesson and for its planned second power plant commissioned not the Russians, but a Japanese-led consortium.

Redrawing geopolitics

The Istanbul Canal is known to be one of the most ambitious projects of President Erdoğan; however, this alternative entrance to the Black Sea could be a serious security concern for Russia and a breach of an international treaty.

Throughout history, several wars were fought between Russia and the Ottoman Empire over the control of the Bosphorus and the Dardanelles. This contestation of the control over the 'gates' to the Black Sea was eventually settled in 1936 in the Montreux Convention, which limited the size, the number and the duration of stay of foreign warships – from the navies of those nations not on the shores of the Black Sea – crossing the straits.

The new Istanbul Canal project proposes a second waterway between the Black Sea and the Sea of Marmara to increase the volume of trade. The problematic part of the project arises from a unilateral Turkish declaration³ discussing that

² Mustafa Sonmez: *Critics Say Turkey's Unfinished Nuclear Plant Already Redundant*. Al-Monitor, 14 December 2020.

³ *Former Turkish Diplomats Warn Montreux Convention Must Remain in Place*. Arab News, 03 April 2020.

the new waterway will not be subject to the restrictions of the Montreux Convention. In effect, this means that through the new canal, NATO could set up a fleet on the Black Sea with no limitations in size or power. Hypothetically, U.S. Navy submarines or British aircraft carriers would patrol just miles off Russian territorial waters.

Pan-Turkism and other Neo-Ottoman ambitions in the Russian ‘near abroad’

When discussing alleged intrusions in Russian domestic affairs by foreign agents, it is always necessary to clarify what is meant by ‘domestic’. For most people and even in generic political discussions ‘domestic’ is a synonym of interior – as within one’s borders –, yet scholars of Russian foreign policy would often differ and introduce a special sphere of Russian domestic affairs that lies not within the Federation, but in its ‘near abroad’. The ‘near abroad’ is not just a sphere of influence, it is a layer of economically integrated, politically aligned and militarily reliable countries that Moscow treats as its domestic business. Prime examples of the Russian ‘near abroad’ are Belorussia and the former soviet states in Central Asia.

In light of this broader understanding of domestic affairs, it is understandable why Russian policymakers were shocked when the Turkish Minister of National Defence has recently visited Kazakhstan and Uzbekistan.⁴ General Hulusi Akar has signed military intelligence cooperation treaties in both Nur-Sultan and Tashkent, but even more concerningly to the Russians, there were talks of a joint military exercise. While pan-Turkism is a very underdeveloped idea for an integrational block, Erdoğan is dedicated to unite Turkic people. Russian security experts⁵ fear that the first step of this Neo-Ottoman ambition might be the ‘Army of Turan’, a Turkic security alliance pulling former soviet states away from ‘the mother bear’ and closer to Ankara.

A further theatre of conflict is the Southern Caucasus, where last autumn’s Second Karabakh War has proved that the presence of Russian peacekeepers is not a sufficient condition for establishing Moscow’s hegemony over a region

⁴ *Turkey, Kazakhstan Agree on Military Cooperation that Covers Intelligence Sharing, Defense Industry*. Nordic Monitor, 26 May 2020.

⁵ *Expert Nadein-Raevsky: 28 Turkic Peoples Live Within Russia, Pan-Turkism Will Fail, But a Great Deal of Blood will be Shed in the Process*. Memri, 10 November 2020.

Three Factors Contributing to the Worsening of Russian–Turkish Relations

that is heavily influenced by Turkey. Nevertheless, the conflict in the Nagorno-Karabakh region can serve as a reminder that even with each supporting opposing sides, Putin and Erdoğan can cooperate and terminate a war on short notice if national interests require.

21 May 2021

References

- Former Turkish Diplomats Warn Montreux Convention Must Remain in Place.* Arab News, 03 April 2020. Online: <https://arab.news/92pnp>
- Gazprom Losing Once-Promising Turkish Market, Report Says.* Daily Sabah, 04 September 2020. Online: www.dailysabah.com/business/energy/gazprom-losing-once-promising-turkish-market-report-says
- Russian Expert Nadein-Raevsky: 28 Turkic Peoples Live Within Russia, Pan-Turkism Will Fail, but a Great Deal of Blood will be Shed in the Process.* Memri, 10 November 2020. Online: www.memri.org/reports/russian-expert-nadein-raevsky-28-turkic-peoples-live-within-russia-pan-turkism-will-fail
- Sonmez, Mustafa: *Critics Say Turkey's Unfinished Nuclear Plant Already Redundant.* Al-Monitor, 14 December 2020. Online: www.al-monitor.com/originals/2020/12/turkey-nuclear-plant-become-redundant-before-completion.html
- Turkey, Kazakhstan Agree on Military Cooperation that Covers Intelligence Sharing, Defense Industry.* Nordic Monitor, 26 May 2020. Online: <https://nordicmonitor.com/2020/05/turkey-kazakhstan-agree-on-military-cooperation-that-covers-military-intelligence-defence-industry-and-joint-projects>

Az EUSTRAT Műhelytanulmányok a Nemzeti Közszerológati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársainak azon gyorsjelentéseit tartalmazza, amelyek meghaladják egy blogbejegyzés terjedelmét, tanulmányok előtanulmányaiként szolgálnak. Célunk, hogy minél aktuálisabb témákat dolgozzunk fel kutatási részeredmények bemutatásával. Az elemzések az Európai Bizottság struktúrájának megfelelően a magyarországi viszonylatban is kiemelten kezelt szakpolitikákat fogják össze, úgymint a biztonság- és védelempolitika, a demokrácia és jogállamiság, a digitalizáció, a gazdaság és pénzügy, a kisebbségpolitika, az oktatás és kultúra, valamint a szomszédsg- és bővítéspolitika.

A tanulmánykötetet ajánlom az Európai Unió iránt érdeklődő szakmai közvélemény számára, amely az európai integrációról való intenzívebb kommunikációt szolgálja magyar és angol nyelven egyaránt.

The EUSTRAT Working Papers contains quick reports from the researchers of the Europe Strategy Research Institute of the Eötvös József Research Center at the University of Public Service, which exceed the scope of a blog post, and serve as preliminary studies. Our goal is to process current topics by presenting partial research results. In line with the structure of the European Commission, the analyses bring together policies that are a priority in Hungary, such as security and defence policy, democracy and the rule of law, digitalisation, economy and finance, minority policy, education and culture, neighbourhood and enlargement policy.

I recommend the working papers to the professional public interested in the European Union, which serves for more intensive communication about European integration in both Hungarian and English languages.